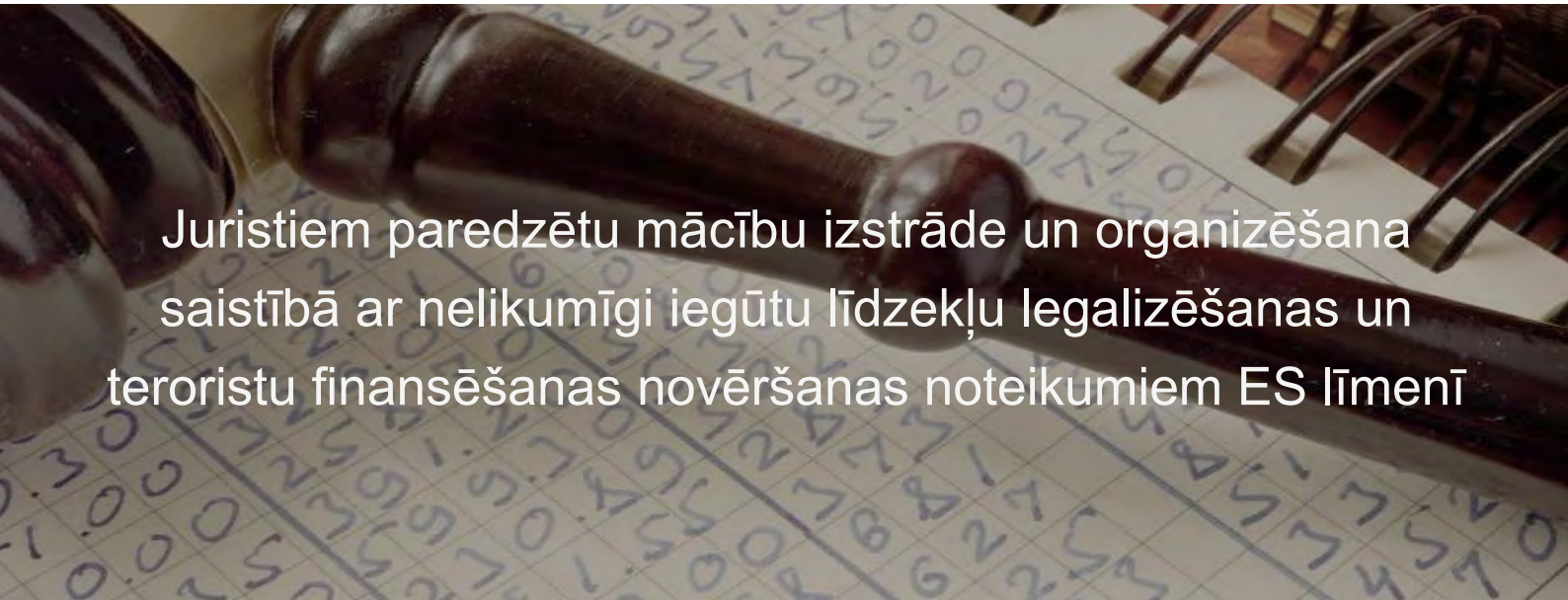

NILLN KONKURSS

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

Juristiem paredzētu mācību izstrāde un organizēšana saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanas noteikumiem ES līmenī

PASNIEDZĒJU ROKASGRĀMATA

2021. gada 22. februāris

Atruna

Šī informācija ir sagatavota saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar Eiropas Savienību (atsauces numurs: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018), un nevar tikt uzskatīta par Eiropas Komisijas oficiālu atzinumu. Ne Eiropas Komisija, ne personas, kuras rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

IZDEVĒJI

Eiropas Juristu fonds

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ — Hāga

Nīderlande

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Eiropas Advokatūru un juristu biedrību padome

Rue Joseph II, 40

1000 — Brisele

Beļģija

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Foto autortiesības (titullapa)

© Adobe stock

SATURA RĀDĪTĀJS

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018.....	1
PASNIEDZĒJU ROKASGRĀMATA.....	1
IZDEVĒJI.....	2
IEVADS.....	4
KĀ IZMANTOT ŠO ROKASGRĀMATU.....	5
<i>Mācīšanās rezultāti</i>	6
<i>Metodika</i>	7
EFEKTĪVA APMĀCĪBA.....	7
IZEJMATERIĀLI.....	9
GADĪJUMU ANALĪZE.....	10

PASNIEDZĒJU ROKASGRĀMATA

IEVADS

Šī mācību rokasgrāmata (pasniedzēju rokasgrāmata) ir izstrādāta tiem, kuri apmāca juristus, kas piedalās ES līmeņa mācībās par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) noteikumiem. Ir pieejama arī attiecīga rokasgrāmata (lietotāju rokasgrāmata) tiem, kuri kā apmācāmie piedalās apmācībā.

Abas rokasgrāmatas ir tāda līguma priekšmeti, kura līguma slēgšanas tiesības Eiropas Komisija ir piešķirusi Eiropas Juristu fondam (*ELF*) un Eiropas Advokatūru un juristu biedrību padomei (*CCBE*) un kurš ir par “Juristiem paredzētu mācību izstrādi un organizēšanu saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanas noteikumiem ES līmenī” (pakalpojumu līgums JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

Eiropas Komisijas mērķi, kas tika norādīti, izsludinot konkursu par šo līgumu:

“Līguma vispārējais mērķis ir sekmēt ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas (anti-money laundering — AML) / teroristu finansēšanas novēršanas (Counter Terrorist Financing — CTF) noteikumu galveno principu un konceptu izplatīšanu juristu vidū, nodrošināt saistītās mācības un uzlabot informētību. Līguma mērķis ir analizēt, noteikt un atbalstīt juristu vajadzības, palielinot viņu informētību par savu lomu un pienākumiem attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanu saskaņā ar direktīvu.

Konkrētais mērķis ir panākt, ka mācību programmā piedalās lielākais iespējamais juristu skaits Eiropas Savienībā. Konkrētāk, mācību pasākumi var palīdzēt juristiem labāk risināt šādus jautājumus:

- izprast attiecīgās AML/CTF saistības un tām piekļūt, noskaidrot, kādā veidā juristi un juristu uzņēmumi var tikt ļaunprātīgi izmantoti nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas kontekstā,*
- noskaidrot, kādas metodes juristi un juristu uzņēmumi var piemērot savā konkrētajā jurisdikcijā un saskaņā ar attiecīgajiem advokatūras noteikumiem, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti profesijas visaugstākie ētiskie standarti,*
- atklāt problēmas, kādas var rasties konkrētu noteikumu interpretācijā, ņemot vērā hipotētiskas un reālas tiesas procesa lietas un jo īpaši ņemot vērā darījumu attiecību ar saviem klientiem nepārtrauktību, kā arī citus apsvērumus.”*

Pirms mācību rokasgrāmatu izstrādes partneru konsorcijs izstrādāja mācību vajadzību novērtējumu (MVN) un mācību stratēģiju, pamatojoties uz atbildēm, kas sniegtas uz anketas jautājumiem par katras dalībvalsts pašreizējo praksi attiecībā uz juristiem paredzētām mācībām

par NILL/TFN noteikumiem ES līmenī. Anketu aizpildīja visas ES27 advokatūras, kas ir *CCBE* dalībnieces, un Apvienotā Karaliste.

Ir vērts atgādināt [pamatinformāciju par NILL/TFN direktīvām](#), jo tās ietekmē juristus. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un teroristu finansēšana nopietni apdraud dzīvību un sabiedrību, radot vardarbību, veicinot turpmākas noziedzīgas darbības un apdraudot tiesiskuma pamatus. Ņemot vērā juristu lomu sabiedrībā un saistītos profesionālos un citus pienākumus un standartus, juristiem vienmēr ir jārīkojas godprātīgi, jāizstāv tiesiskums un jāuzmanās, ka tie neveicina kādu noziedzīgu darbību. Tāpēc juristiem pastāvīgi jāapzinās draudi, ko rada noziedznieki, kuri cenšas ļaunprātīgi izmantot juridisko profesiju pārstāvjus, veicot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas darbības.

Juristiem un juridiskajiem uzņēmumiem ir jānodrošina, ka viņi zina un izpilda savus NILL/TFN pienākumus, kas izriet no:

- (i) juridiskās profesijas būtiskākajām ētikas normām, tostarp pamatpienākuma neatbalstīt vai neveicināt noziedzīgu darbību, un
- (ii) ES tiesību aktu prasībām.

Visiem ES juristiem ir jāpārzina un pastāvīgi jāizglītojas par attiecīgajiem juridiskajiem un ētiskajiem pienākumiem un riskiem, kas saistīti ar viņu prakses jomu un klientiem. Tas ir jo īpaši svarīgi tāpēc, ka noziedznieku veiktās NILL/TFN darbības strauji un pastāvīgi attīstās, kļūstot sarežģītākas. Informētība, modrība, brīdinājuma signālu rādītāju atpazīšana un piesardzība ir vislabākie līdzekļi, lai juristi novērtētu situācijas, kas varētu radīt bažas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu.

Šīs rokasgrāmatas mērķis ir palīdzēt pasniedzējiem, kas sniedz juristiem apmācību par NILL/TFN, pilnībā izprast, kā nodrošināt šādu apmācību, lai juristi pilnībā izprastu savus juridiskos un ētiskos pienākumus, kā arī viņu neaizsargātību pret riskiem.

KĀ IZMANTOT ŠO ROKASGRĀMATU

Šī pasniedzēju rokasgrāmata ir papildināta ar lietotāju rokasgrāmatu, kas paredzēta tiem, kuri piedalās apmācībā.

Lietotāju rokasgrāmatā ir sīki izklāstīta ES līmeņa NILL/TFN noteikumu sistēma. Tā būtu jāuzskata par pamata materiālu juristu apmācībā šo noteikumu jomā. Tomēr to nevajadzētu uzskatīt par fiksētu plānu, kurš obligāti jāievēro katrā sesijā, jo neapšaubāmi sesijas var atšķirties atkarībā no šādiem faktoriem:

- auditorijas iepriekšējās zināšanas un pieredze;
- auditorijas neaizsargātība pret konkrētiem NILL/TFN riskiem;

- kursa ilgums (jo ilgākā kursā ir iespējams plašāk izskatīt katra temata saturu);
- vai kurss ir vispārīgs un aptver visu tematu, vai arī ir konkrēti vērsts tikai uz vienu temata jomu.

Citiem vārdiem sakot, lietotāju rokasgrāmata būtu jāuztver kā pamatmateriāls mācību sesijām, kuras atbilst tās plānam.

Mācīšanās rezultāti

Pirms pasniedzēju un lietotāju rokasgrāmatu izstrādes tika veikta analīze par ES juristu apmācības vajadzībām, kam sekoja mācību vajadzību novērtējums (MVN). MVN būtu arī jāņem vērā, gatavojot mācību sesiju, pamatojoties uz lietotāju rokasgrāmatas saturu. MVN ir izklāstīti mācīšanās rezultāti prasmju, kompetenču un zināšanu ziņā, un tas ir izmantots kā pamats šai pasniedzēju rokasgrāmatai.

Viens no MVN rezultātiem bija tāds, ka juristi lielākoties vēlas praktisku apmācību, kurā pievēršas gadījumu analīzei un paraugprakse. Apmācības, kuru pamatā ir ikdienas prasības un juridiskās prakses reālās situācijas, atradīs savu auditoriju. Katrā mācību sesijā būs jāatrod līdzsvars starp nepieciešamo NILL/TFN noteikumu satura mācīšanu, no vienas puses, un piemēriem, kas raksturo reālo situāciju praktizējošiem juristiem, no otras puses.

Tā kā lietotāju rokasgrāmatā nav ietvertas nekādas gadījumu analīzes, pasniedzēji tiek aicināti izmantot “Juristu rokasgrāmatu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas atklāšanu un novēršanu” (“*A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering*”), kuru 2014. gadā publicējusi CCBE, Starptautiskā advokātu asociācija (IBA) un Amerikas Advokātu asociācija (ABA) un kuras 39.–46. lpp. ir sniegta virkne gadījumu analīžu. Plašāka informācija par šo jautājumu ir sniegta turpmāk iedaļā “Gadījumu analīzes”.

Ir arī norādīti gari risku saraksti gan iepriekš minētajā CCBE, IBA un ABA izdevumā, gan citā lietderīgā izdevumā “Pamtnostādnes juridisko profesiju pārstāvjiem par riskā balstītu pieeju” (“*Guidance for a risk-based approach for legal professionals*”), kuru 2019. gadā publicējusi Finanšu darījumu darba grupa (FATF). Šie riski parasti ir iedalīti trīs jomās:

- ar klientu saistīti riski;
- ar darījumu saistīti riski;
- ar ģeogrāfisko vietu saistīti riski.

Direktīvas III pielikumā ir sniegts nepilnīgs to faktoru un pierādījumu veidu saraksts, kas liecina par iespējami augstāku risku šajās trijās kategorijās, bet abos jau minētajos izdevumos ir sniegti plašāki piemēri (CCBE, IBA un ABA izdevuma 28.–38. lpp. un FATF izdevuma 27.–43. lpp.). Minētie riski ir bagātīgs gan gadījumu analīžu, gan paraugprakses materiāls, ko var izmantot kā praktiskus piemērus juristiem, kuri tiek apmācīti, un turpmāk ir sniegta plašāka informācija par to, kā abus izdevumus var izmantot mācībuursos ar nosaukumu “Gadījumu analīzes”.

Visbeidzot MVN ir uzskaitītas jomas, kuras lielākā daļa advokatūru un juristu biedrību respondentu uzskatīja par tādām, kurās juristiem apmācība ir īpaši nepieciešama. Šīs jomas ir šādas:

- (1) kāda apmēra pasākumi juristiem jāveic, lai noskaidrotu klientu līdzekļu avotu;
- (2) kā juristam vai juridiskam uzņēmumam veikt ar NILL/TFN saistītos riska novērtējumus, ņemot vērā informāciju par NILL/TFN risku un juridiskā sektora neaizsargātību;
- (3) Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) un NILLN noteikumu mijiedarbība;
- (4) informācija par to, kā mazāki uzņēmumi ar ierobežotiem resursiem var efektīvi izpildīt savus NILL/TFN pienākumus;
- (5) kā tikt galā ar to, ka dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgi NILL/TFN noteikumi;
- (6) zināšanu par galveno nodarījumu, riska novērtējumiem un ziņošanas pienākumu elementi (t. i., kāds zināšanu līmenis ir nepieciešams);
- (7) kā identificēt dažādu veidu klientus, piemēram, privātpersonas, dažādu veidu uzņēmumus, trustus u. c.;
- (8) īpaši ar faktisko īpašnieku saistīti jautājumi;
- (9) cik lielā mērā juristi var paļauties uz informāciju, kas saņemta no citiem atbildīgajiem subjektiem.

Atkal virsraksti šeit ir uzskaitīti, lai palīdzētu pasniedzējiem kursu sagatavošanā. Atbildes uz daudziem iepriekš minētajiem jautājumiem ir ietvertas lietotāju rokasgrāmatā zem attiecīgajiem virsrakstiem. Var būt īpaši aspekti, kas vienā jurisdikcijā ir svarīgāki nekā citā.

Metodika

Katram mācību kursam ir nepieciešama sava metodika. Piemēram, kursa tiesību pamatprincipa elementam var būt nepieciešama tradicionālā lekciju metode, kas papildināta ar slaidiem un piezīmēm. Bet praktisko elementu, tostarp gadījumu analīzes, var labāk mācīt nelielos darbsemināros vai plenārlekcijas grupu sesijās, kas papildinātas ar uzdevumu uzdošanu.

EFEKTĪVA APMĀCĪBA

Tādi paši vispārējie labas apmācības principi attiecas uz juristu apmācību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas (NILLN) jomā.

Tomēr ir daži īpaši principi, kas būtu jāapsver NILLN mācību kursam, kā norādīts turpmāk.

- (1) Juristi, kas apmeklē kursu, var būt ar atšķirīgiem zināšanu un vēlmju līmeņiem. Jau pašā sākumā ir svarīgi ņemt vērā to, ko dalībnieki jau zina. Piemēram, daži juristi varētu uzskatīt, ka NILL/TFN noteikumi uz viņiem neattiecas vispār, un tad būtu jāpievērš uzmanība direktīvas darbības jomas detaļām. Citiem var būt neliela pieredze krimināltiesību jomā, un tāpēc būtu vērts pievērst uzmanību tām noziedzīgām darbībām, kas ir NILL/TFN reālās dzīves piemēru pamatā. Tāpēc vispirms ir svarīgi novērtēt dalībnieku zināšanu un informētības līmeni, varbūt izmantojot oficiālu anketu vai ātru mutisku jautājumu un atbilžu sesiju sākumā, lai pārliecinātos, ka apmācība būs atbilstoša un efektīva.
- (2) Ir lietderīgi pieaicināt ārējus ekspertus kā runātājus NILLN mācību pasākumā, lai aplūkotu jautājumu no cita skatu punkta. Vēlams izvēlēties uzaicināt kādu pārstāvi no valsts finanšu ziņu vākšanas vienības (*FIU*), kas nodarbojas ar ziņojumiem par aizdomīgiem darījumiem, jo tas varētu izskaidrot, ar kāda veida lietām viņi sastopas. Lai uzstāšanās būtu atbilstoša, ir svarīgi informēt *FIU* pārstāvi, lai tas ne tikai izklāsta piemērus, kas attiecas uz juristiem, bet arī īpašos NILLN noteikumus, kas attiecas uz juristiem.
- (3) NILL/TFN tiesību akti ir tiesību joma, kurā, ja netiek ievērotas pareizās procedūras, juristam, atšķirībā no vairums citām jurista prakses jomām, var tikt piemērota kriminālatbildība un cita veida atbildība. Tāpēc ir svarīgi, lai dalībniekiem, pabeidzot sesiju, būtu skaidrs priekšstats par noteikumu svarīgumu un ka to neievērošanas rezultātā viņiem var tikt piemērota atbildība un viņi var zaudēt reputāciju (un, iespējams, iztikas līdzekļus, ja jautājums ir pietiekami nopietns).
- (4) Kā uzsvērts šajā rokasgrāmatā, juristi pastāvīgi apgalvo, ka viņi par šo jomu iemācās visvairāk tad, kad viņi saskaras ar reāliem dzīves piemēriem. Tādēļ ir jālūdz visiem runātājiem savās runās sniegt pēc iespējas vairāk šādu piemēru, jo īpaši tāpēc, ka svarīgo frāžu nozīme direktīvā ne vienmēr ir pašsaprotama. Būtu arī jāapsver īpaša sesija, kas veltīta tikai vienai vai vairākām gadījumu analīzēm. Sīkāks norādījums par šo jautājumu ir sniegts turpmāk iedaļā "Gadījumu analīzes". Turklāt visas sesijas laikā dalībnieki būtu jāaicina uzdot jautājumus, kā arī jānodrošina vispārēja mijiedarbība starp pasniedzēju(-iem) un dalībniekiem.
- (5) Bieži vien apmācību izstrādā tie, kas specializējas apmācībā kopumā, aptverot daudzus tematus, jo profesionāļu apmācība pati par sevi ir speciālas zināšanas. Tomēr apmācība NILL/TFN jomā atšķiras no apmācības par tematiem, kas aptver tikai materiālo tiesību normas, jo tā aptver gan materiālo tiesību normas, gan procedūras, kuras jāiekļauj prakses pārvaldībā. Turklāt noteikumu neievērošanas gadījumā pašiem juristiem var tikt piemērotas nopietnas sankcijas, tostarp izslēgšana no advokatūras nopietnos gadījumos, un tādējādi tas ir vairāk nekā tikai ierastākais nolaidības gadījums, ko būtu izraisījusi neveiksmīga apmācība būtiskā priekšmetā. Ir svarīgi, lai apmācība būtu izstrādāta, ņemot vērā minētos elementus. Tādēļ ir ieteicams, ka vispārējam pasniedzējam kā mācību

programmas izstrādātājs līdzdarbotos NILL/TFN noteikumu eksperts, lai nodrošinātu, ka attiecīgos tematus pienācīgi aptver attiecīgie eksperti.

IZEJMATERIĀLI

Kā jau norādīts iepriekš, juristiem ir publicētas noderīgas rokasgrāmatas NILL/TFN jomā. Tās ir izmantotas lietotāju rokasgrāmatas izstrādē, un tās ir citētas arī šīs pasniedzēju rokasgrāmatas iepriekšējās iedaļās. Tās ir ieteicams izmantot pasniedzējiem papildu ideju gūšanai.

Divas galvenās rokasgrāmatas ir šādas:

- (1) “Juristu rokasgrāmata par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas atklāšanu un novēršanu” (“*A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering*”), ko 2014. gadā publicējusi CCBE, Starptautiskā advokātu asociācija (IBA) un Amerikas Advokātu asociācija (ABA);
- (2) “Pamtnostādnes juridisko profesiju pārstāvjiem par riskā balstītu pieeju” (“*Guidance for a risk-based approach for legal professionals*”), kuras 2019. gadā publicējusi Finanšu darījumu darba grupa (FATF).

Tomēr būtu jāņem vērā, ka šīs divas rokasgrāmatas tika publicētas, neņemot vērā spēkā esošo Eiropas tiesību aktu īpašo sistēmu. To mērķauditorija ir juristi visā pasaulē, un tajās aplūkoti būtiskie principi. Turklāt pirmā rokasgrāmata tagad ir dažus gadus veca, un daži pamata apstākļi var būt ir mainījušies.

Turklāt Tieslietu nozares interešu grupa 2020. gadā Apvienotajā Karalistē publicēja izdevumu “Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas norādījumi tieslietu nozarei” (“*Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector*”); tie tika publicēti pirms Apvienotā Karaliste izstāšanās no ES, kad tā vēl bija pārejas periodā. Šī ir viena no vairākām advokatūras izdotajām rokasgrāmatām. Citas ES rokasgrāmatas ir tās, ko izdevusi [Īrijas Juristu biedrība](#) un [Nīderlandes Advokatūra](#).

Turklāt ir tiesas lēmumi, kas būtu jāņem vērā. Divas galvenās Eiropas līmeņa lietas ir citētas un īsumā aprakstītas lietotāju rokasgrāmatā. Spriedumi šajās lietās ir būtiski direktīvas un kopumā NILL/TFN noteikumu ietekmes jomā attiecībā uz vienu no juridiskās profesijas pamatvērtībām — dienesta noslēpumu (kuram ir citi nosaukumi, piemēram, konfidencialitāte un profesionālā noslēpuma neizpaušana). Šis temats, visticamāk, tiks apspriests lielākajā daļā juristu mācību par NILL/TFN noteikumiem, tāpēc pasniedzējiem ieteicams ar to iepazīties:

- [Ordre des barreaux francophones et germanophone un citi / Conseil des ministres](#), lieta C-305/05;
- [Michaud/Francija](#) (pieteikums Nr. 12323/11).

Pasniedzējiem arī jāņem vērā, ka lietotāju rokasgrāmata un iepriekš minētie nolēmumi attiecas uz NILL/TFN Eiropas līmenī. Šī direktīva tiks ieviesta valstu tiesību sistēmā, un var būt arī valstu lietas, kuras pasniedzējiem ir svarīgi zināt un izprast.

Ir svarīgi, lai juristi zinātu precīzu formulējumu, kas norādīts gan direktīvā viņu valsts valodas versijā, gan arī valsts īstenošanas tiesību aktos, kā arī kā tas parasti tiek interpretēts. Valsts tiesību akti un valsts līmeņa tiesu prakse nevar atšķirties no direktīvā noteiktā ES līmeņa standarta, un, ja tā notiek, direktīva ir noteicošā. Tomēr vārdu apjoms dažādās dalībvalstīs var būt nedaudz atšķirīgs.

Visbeidzot, pasniedzējiem būtu jāņem vērā arī valsts līmeņa riska novērtējumu konteksts un saturs, jo apstākļi, kas ir pamatā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas riskiem, dažādās dalībvalstīs būs atšķirīgi. Finanšu darījumu darba grupa (*FATF*) uztur [valsts līmeņa riska novērtējumu reģistru](#).

GADĪJUMU ANALĪZE

Šajā pasniedzēju rokasgrāmatā ir vairākkārt pieminētas divas esošās rokasgrāmatas par juristu pienākumiem saistībā ar NILL/TFN. Šajās publikācijās ir sniegti praktiski piemēri juridiskās profesijas neaizsargātībai pret noziedzīgu darbību šajā jomā. Tās nav konkrēti vērstas uz Eiropas tiesību aktos paredzētajiem pienākumiem, bet gan ir kā vispārīgi norādījumi, kas paredzēti juristiem visā pasaulē. Tas būtu jāņem vērā, izmantojot minēto materiālu.

“Juristu rokasgrāmata par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas atklāšanu un novēršanu” (“*A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering*”), ko 2014. gadā publicējusi CCBE, Starptautiskā advokātu asociācija (*IBA*) un Amerikas Advokātu asociācija (*ABA*) (turpmāk “pirmā rokasgrāmata”), ir visnoderīgākā šai pasniedzēju rokasgrāmatai, jo tajā ir ietvertas gadījumu analīzes (sākot ar 40. lpp) izmantošanai mācību sesijās. Apspriežot šo materiālu ar dalībniekiem, īpaši var uzsvērt Eiropas mēroga risinājumus.

Tajā sniegts plašs gadījumu analīžu klāsts. Katrai gadījuma analīzei ir virsraksts, kas norāda ar ko tā ir saistīta, pēc kura ir norādīts raksturīgu faktu kopums. Pēc tam ir norādīts tādu brīdinājumu signālu saraksts, kuru faktiem būtu jāpadara modru ikvienu dalībnieku, un tam seko risinājums “Ko jūs varat darīt?”.

Lūk, raksturīgs piemērs:

Priekšlaicīgi pārtraukti darījumi un līdzekļu pārvedums bez pamatā esoša juridiska darba

Jauna kliente vērsās juridiskajā uzņēmumā ar norādījumiem palīdzēt iegādāties vairākus aktīvus. Kliente sazinājās ar uzņēmumā jaunāko juristu, kurš pēc klientes lūguma sniedza viņai informāciju par uzņēmuma bankas kontu pirms KUP pabeigšanas attiecībā uz klienti vai nodomu protokola sagatavošanas. Pēc līdzekļu noguldīšanas kliente nedeva nekādus sīkākus norādījumus. Pēc tam kliente paskaidroja, ka viņa vairs nevēlas iegādāties attiecīgos aktīvus, un lūdza, lai noguldītā nauda tiktu pārskaitīta trešai personai, nevis atgriezta viņas personīgajā kontā.

Brīdinājuma signāli

Kad līdzekļi ir saņemti klienta kontā, darījums tiek priekšlaicīgi pārtraukts. Klients pieprasa, lai noguldītie līdzekļi tiek nosūtīti trešai personai, nevis atgriezti tam atpakaļ. Klients bez pamatota iemesla izvairās no personiska kontakta.

Ko jūs varat darīt?

Neļaujiet klientiem noguldīt līdzekļus, kamēr nav veikta KUP, noteikts darījuma mērķis un neesat pārliecinājies, ka saistībā ar līdzekļiem nepastāv nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas risks. Vai arī nenosūtiet līdzekļus trešai pusei, bet gan atgrieziet tos sākotnējam avotam.

Abās rokasgrāmatās — pirmajā rokasgrāmatā, no kuras tika ņemta gadījuma analīze, un otrajā rokasgrāmata “Pamatnostādnes juridisko profesiju pārstāvjiem par riskā balstītu pieeju” (“*Guidance for a risk-based approach for legal professionals*”), kuras 2019. gadā publicēja Finanšu darījumu darba grupa (turpmāk “otrā rokasgrāmata”), — ir ietverti brīdinājuma signālu saraksti, kas praktiskā veidā iezīmē juridiskās profesijas neaizsargātību.

Turpmāk norādīts brīdinājuma signālu tipisks saraksts no pirmās rokasgrāmatas IV nodaļas, kurā īpaši izklāstīti brīdinājuma signāli (šeit daudzi no tiem ir norādīti):

Maksāšanas veids

- *Aktīvs tiek nopirkts ar skaidru naudu un pēc tam ātri tiek izmantots aizdevuma saņemšanai.*

Nav likumīga izskaidrojuma:

- *neparasti īsa atmaksas termiņa noteikšanai;*
- *hipotēku atkārtotai atmaksāšanai ievērojami pirms sākotnēji noteiktā atmaksas termiņa; vai*
- *tam, ka finansējumu nodrošina aizdevējs — fiziska vai juridiska persona —, kas nav kredītiestāde.*

Otrajā rokasgrāmatā ir pielikums (5. pielikums), kurā ietverti tādu “brīdinājuma signālu piemēri, kas norāda uz aizdomīgām darbībām vai darījumiem profesionāliem juristiem”; daži no tiem ir šādi:

l) darījumam sniegtais nodrošinājums pašlaik atrodas augsta riska valstī;

m) nesen dibinātai sabiedrībai ir bijis ievērojams kapitāla palielinājums vai secīgas iemaksas īsā laika periodā tajā pašā sabiedrībā bez loģiska izskaidrojuma;

n) ir palielinājies kapitāls no kādas ārvalsts, kurai vai nu nav nekādu attiecību ar sabiedrību, vai arī ir augsts risks;

o) sabiedrība bez loģiska izskaidrojuma saņem tādu kapitāla vai aktīvu ieguldījumu natūrā, kas ir pārmērīgi augsts salīdzinājumā ar sabiedrības darbību, lielumu vai tirgus vērtību.

Šie piemēri ir sniegti, jo tie liecina par to, ka, pat ja pasniedzējs neizmanto nevienu no pirmās rokasgrāmatas gadījumu analīzēm, abās rokasgrāmatās ir sniegti praktiski brīdinājuma signālu piemēri, no kuriem var viegli izveidot citas gadījumu analīzes. Kā minēts iepriekš, pierādījumi liecina, ka jo praktiskāka ir apmācība, jo vieglāk dalībnieki to apgūst.